

SZENTES és VIDÉKE

POLITIKAI LAP.

A CSONGRÁDVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen **vasárnap és csütörtökön.**

Előfizetési ár:

Negyedévre 3 korona 50 fillér. félévre 5 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Kossuth-tér, Haris-ház,
hová a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket és nyitltéri közleményeket

a kiadóhivatal

mérsékelt áron számít fel.

JÓZSEF KIRÁLYI HERCEG.

Kedden a kora reggeli órákban gyászos hír járta be villámgyorsan a fővárost: meghalt József kir. herceg, József nádor fia, István nádornak unokája, a Habsburg-ház magyar ágának feje, a legmagyarabb főherceg, ahogy őt minden magyar ember repeső örömmel nevezte.

Akármilyen sötét felhők tornyosuljanak is a magyar égre, bármilyen aggodalmas komolyság ülje is meg a magyar nemzet és az uralkodó szívet-lelkét s akármilyen élesnek lássék is az ellentét nemzet és uralkodó család között: nincsen egyetlen magyar ember sem, akit József kir. herceg halála az igaz részvét mély fájdalomával ne töltene el.

Mert emberi erényekben bővelkedett ő.

Egyenes, őszinte, magyar érzésű, jó ember volt.

Magánéletéhez a világ nagyjainál annyira szokássá vált erkölcsi könnyelműségnek még csak árnyéka sem tapadt. És a mellett munkában töltött hosszú életét a magyar szívhez való érzelmi közeledéssel töltötte el.

Emléke méltán sorakozik a magyarokkal annyira rokonszenvező apja: József nádor és védő Nagyszonyunként tiszteit, kétszeres rokona: Erzsébet királyné dicső emlékezte mellé. És a szeretet, amely ebben a Bécs által annyira félreismert országban József kir. herceget egész életén végigkísérte; a bánat, mely könnyezve gyűjti a haza fiait az ő gyászos koporsója köré: tanulságot nyújthat éppen a mai nehéz időkben azoknak, akik dinasztikus érdekből vetnek gátat a magyar nemzeti áramlat föltartózhatlan hullámai elé.

József kir. herceg példája megmutatta, hogy együttérzéssel, jóakarattal és szeretettel többet lehet elérni, közelebb lehet hozzánk férközni, mint hatalommal, fegyverrel, vagy ravaszsággal. Mert Magyarországot, mely Haynaunak Bachnak nem hódolt be soha, meghódította az ő felénk dobogó magyar szívének játékony melege.

Ez a meleg magyar szív kedden reggel fél hétkor örökre kihült. És mi megdöbbenve állunk a nemes alakját magába záró sötét koporsó előtt s mély szomorúsággal gondoljuk: Ismét kevesebb eggyel, aki bennünket őszintén, igazán szeretett és aki érettünk szót emelhetett volna.

Áldott legyen közöttünk az ő dicső emléke örökkön-örökké!

Követhetjük-e Norvégia példáját?

Egy pillantás a magyar és a Svéd-Norvég államok térképére, egy bepillantás a jelölt államok multjára és jelen helyzetére, határozottan azt a teletet adják, hogy nem.

Norvégiát a Svéd államhoz ama szerencsétlen kor csatolta, midőn az államfők azt hitték, hogy területeket lakosaikkal együtt, azok viszonyaira való tekintet nélkül csereberélni lehet: p. o. 1797-ben Ausztria kapta Franciaországtól, németalföldi birtokai helyett, kárpótulásul az addig szabad állam Velencét, — vagy a bécsi 1815. évi kongresszus egy államot alkotott Belgium s Hollandból, melyek népe fajlag, nyelvileg, vallásilag teljesen ellentétes, — a lengyel királyság utolsó foszladékát perszonál-únióba hozta Oroszországgal, Németországot harminchat részre osztotta, — Oroszországból földrajzi fogalmat alkotott és így tovább.

A XIX. század első tizedében Svédország, mint I. Napoleon szövetségese, nagy területeket veszített el Oroszország javára, amiért aztán kárpótolni kellett. Az 1810. táján beállott politikai fordulat alkalmából Svédország, Oroszország és Angliával egyesülten, Napoleon ellen föllép s az 1812. évi francia veszteségek után, a francia szövetséges Dániától elveszik Norvégiát, (melylyel addig perszonál-únióban volt) s odaadják kárpótulásul Svédországnak, — mely cselekményt azután úgy, ahogy, az 1814-ben a két állam közt létrejött egyezmény nyelvébe ütötte. Svédország tehát Norvégiát, mint zsákmányt kapta, amely aktusnál csupán a svéd korona tekintélye vétetett figyelembe, de a népjog, államjog és igazság ettől az állami tényről messze maradt.

Magyarországot sem Ausztria, sem a dinasztia meg nem hódította, el nem foglalta, neki azt ajándékba senki sem adta. Magyarország a túlnyomó török hatalom ellen szövetségést keresett és ezen okból, az ugyanakkor a világalumol

tetőpontján álló Habsburg-dinasztia egyik tagját, szabadon és önként, államisága és szuverénitása teljes föntartásával, királyul választotta. Szabadon és önként alkotta meg az 1547. V. t. c. s az 1687. I. II. t. c. és fogadta el 1723-ban a pragm. szankciót, — mindenkor, mint a szuverén és független magyar királyság, — mindenkor azonban annak tudatában, hogy számos és túlnyomó ellenségeink ellen tartalékra, szövetségesre van szükségünk.

Norvégiát és Svédországot az európai kabinetek önkénye egyesítette; mi magasabb politikai célokból szövetségre léptünk. Az önkényes módon létrejött 1815-iki megállapodások nincsenek többé. Belgium, Hollandia már 1831. óta két külön állam, Olaszország egysége bevégzett tény, Németország egysége már ki van domborítva, Lengyelországot elnyelte az orosz, — most Norvégia felmondotta a Svédnek az eddig reá-kényszerített állapotot. Ezzel az 1815. évi traktátusoknak vége van.

Norvégia ezt könnyen tehetné, nincs

ki ellen védekeznie, három oldalról környezi a tenger, egy oldalról Svédország. — Svédország maga is gyenge arra, hogy egy konflagráció esetén magát is megvédje, — megvédi őt a tenger s azon principium, miképp a balti és északi tengert, mint az angol és német hatalmi érdek előbástyáját, — az angol és német állam, míg csak bírja, az orosznak, Svédország egyetlen lehetséges ellenségének nem adja át hatalmi szférájába. Mind a svéd, mind a norvég tudja ezt a kellemes állapotot s biztos védelmet, ez okból úgy hadseregére, mint hajóhadára ugyan édes-keveset költ, — de minék is költene, mikor oly hatalmas érdek védi őket.

Bennünket először is semminemű ily eklatáns európai érdek nem véd, — nekünk nincs tengeri határunk; — van ugyan természetes szárazföldi jó határunk, de határainkat épp a veszélynek legjobban kitett helyeken idegen nemzetiségek lakják, kiknek velünk szemben levő rosszindulata kitudomású és egy ellenséges invázió esetén hűségökben lehetne-e bízni: legalább is kérdéses. Majdnem teljesen körülkerít bennünket a szláv elem, melynek már numerikus túlsúlya, még a legbékésebb szándék mellett is, elég indok arra nézve, hogy ellenében védekezzünk s hogy erőnket fokozzuk.

Minket a geográfiai helyzet s az egész helyzettel párosult szomszéd hatalmak túlereje kénytetett arra, mikép szövetkezés után nézzünk; — bármily rózsaszínűnek látják sokan a helyzetet, bármily követendőnek a norvég példát, — mindig az a hitem, hogy még mostanság mi a jelen konstellációnkat nem adhatjuk föl.

Legyen Norvégia királya a Bernadotte-dinasztia tagja, vagy legyen más, legyen perszonál-, vagy real-unióban Svédországgal, az Európát egyáltalán nem érdekli, abba Európa bele nem fog szólni. — alakuljon egy új norvég állam, Európára teljesen közömbös; — de ha mi szakadnánk el a dinasztiaától, ha az osztrák-magyar államok viszonya megszakadna, ha mi egy ilyen pucscot csinálnánk: — az már európai felfordulást jelentene, amelybe más hatalmak is érdekelve lennének s bizonyos, hogy a zavart közállapotokba beleavatkoznának, — mert Magyarország mai nemzetközi állása, egy egész európai nemzetközi jogrendszernek egyik sarokpontja.

Csalódnak azok, akik azt hiszik, hogy, mert a japán legyőzte az orosz, most már gond nélkül élhetünk, — Oroszországot épp így leverték 1855-ben, veszített seregeket, hajóhadat, várat s mégis Oroszország maradt és mihamarabb összeszedte magát, úgy, hogy már 1877-ben elvesztett hatalmi súlyáért újra háborúzott, még pedig sikerrel. Oroszország úgy mint autokrácia, úgy mint alkotmányos állam, mihamarabb ujerőrekel s nagyon valószínű, hogy elvesztett hatalmi fényét vissza akarja szerezni s egy rész szabad tengerért, mely nélkül Oroszország nem állam a szó mai értelmében: újra harcra fog indulni. Oroszország és a szabadság felől mi soha nem lehetünk nyugodtak.

Ily veszély a norvégeket nem bántja, az ő egyesülésük a svédekkel belső

dolog volt, — a mi viszonyunk a dinasztiahoz s az örökös tartományokhoz: nemzetközi jellegű, s a meglévő és hatalmas ellenség elleni védelemre irányul, ennek egyoldalú felbontása bennünket mérhetlen zavarokba taszítaná, így a norvég példa a mi viszonyainkra nem alkalmazható.

A mi útunkat az 1790/91. X. és az 1847/48. III. t. c. szabályozza, azon belül érvényesülhet a mi államiségünk, mellette a fenyegető külvezélytől is fedve vagyunk. Mi nem experimentálhatunk, mert bennünket nem véd a tenger, nem véd az angol és német érdek, — mi magunkra vagyunk utalva, és ez azt jelenti: Amibe kezdünk, bölcsen kezdjük azt.

H. J.

Utazás egy párbaj körül. A kard, amely átjárta nemrégiben a Keglevich gróf szívét, a vér, amely kibugygyant a halalos seb nyomán, mindeu érvnél hatásosabban argumentál a párbajnak elkeresztelt embergyilkolási sport ellen. S mint már annyiszor a halállal végződött párbajok után, most is jámadt egy kis országos feizudulás a párbaj ellen s mire e sorok napvilágot látnak, el is mult már a párbajellenes hangulat.

Azaz, hogy a párbajellenes hangulat állandóan megvan. Még a legpárbajozóbb krakéler is, ha csak nem buta s nem eldurvult, elméletileg azon a nézeten van, hogy a párbaj se nem helyes, se nem igazságos dolog — de párbajozni mégis muszáj, mert a középkor hagyományai és hadseregünk szelleme fentartják a párbaj intézményét, mert a magyar társadalomban vezérlő szerepet játszó Nemzeti Kaszinó és Országos Kaszinó nem tűrnék meg más gavallért a tagjaik között, mint aki párbajozik és fegyveres elégtételt ad. S természetes, hogy a vidéki kaszinók s úri társaságok s az egyetemi ifjúság ennek folytán feltétlenül hódol a párbaj intézményének. Manapság a legtöbb intelligens ember tartalékos katonatiszt s nem kell egyéb, csak egy névtelen feljelentés s az ezredparancsnokság megindítja a vizsgálatot, hogy korrekttül, párbajképesen jart-e el az illető feljelentett a lovagias afférenben. S ha úgy találják, hogy az illető eljárása nem volt megfelelő a katonai párbajkodexnek, — kilökik a tisztikar kebeléből. Annnyira vagyunk még miitt Magyarországon, hogy becsületét, existenciáját veszítheti el az olyan ember, aki nem fogadja el a párbajintézményt.

Törvénykönyvünk külömbiséget tesz a szándékos emberölés és a párviadal között. Fegyház, esetleg akasztófa jár ki az első cselekményért, a másikat azonban a finom és könnyű, uraknak való államfogház s nem is úr az, aki legalább egyszer nem üt Vácot vagy Szegedben. Ez a külömbiség az okozója annak, hogy lecsillapíthatatlan dühöng a párbajmánia, mert ha a párbajviadalt a büntető törvénykönyv közönséges bünténynek minősítene, akkor bizony nem is párbajoznának.

S miért teszi ezt a külömbiséget a törvény és a társadalom? Mennyiben nemesebb, kiválóbb, tisztességesebb a párbaj a szándékos emberölésnél? Hol vannak a megkülömböztető, tisztos motívumok, melyek a párbajt a szándékos emberölés fölé helyezik?

Megsérti egymást két úr. Az egyik, mondjuk a sértő, erős, izmos, szilaj indulatú, a másik — a sértett — vézna, gyenge gyá-

moltaian. A kettő kiáll egy szál kardra. Dicsőség-e, tisztesség-e az erősebbnek, ha leveri a másikat! Vagy megfordítva, ha a véletlen szrencse kedvezése folytán a vézna úti le az erősebbet: s a vézna volt czenfőlni a sértő is, — hol itt az igazság? Ha a sértésért bénává tesszük, megnyomorítjuk, esetleg megöljük a sértőt: megfelelő elégtétel-e ez? Vagy ha épen a sértő küldi a másvilágra a sértettet igazságos-e ez?

Mondják, hogy a férfui érények, a személyes bátorság próbája a párbaj, amely nélkül végleg elcsatynulna ez az elpetyhűdt emberiség. Lám, a matróz a viharos rengeter száll, a tűzoltó berohan a lángtengerbe, a katona elmegy a csatába, Madzsáriában, százezrek néznek szembe a rettető halállal: hát ez nem bátorság! Hja, ezek párbajképtelen elemek, mert a gavallér bátorság: az egészen más valami.

És ebben igazuk van. A párbajbátorság nem egyéb, mint osztálygóg, amelyvel bizonyos — szegénységükben és tudatlanságukban is gógós — társadalmi osztályok magukat a kereskedőtől, munkástól, a párbajra rá sem hederítő és tisztí kardbojtra nem alkalmas polgári osztálytól megkülömböztetni szeretik.

Aki a dolgok mélyére lát, kell, hogy ebben az osztálygógben lássa a párbajmánia fentartásának okát.

Két vagy három év óta alakul már a párbajellenes liga és nem tagadható, hogy egyes alapítók dicséretes buzgalommal fejtettek ki, De buzgalomkárba vész, — mert hiszen ők is párbajoznak, ha kihívják őket. Ők is ki vannak téve az erkölcsi halálnak, ha elégtételt nem adnának. S komolyan nem fogja fel senki azt a párbajellenes ligát, bármennyire szeretné is.

A párbajmániának elejét csak az veheti, ha törvényt hoznak, amely szerint a párbajt is fegyházzal büntetik, csak úgy, mint a szándékos emberölést.

A D. M. K. E. közgyűlése.

— Kultúrünnepe a határszélén. —

Lenn az ország határszélén, Szerbiával és Horvátországgal szemben, a belgrádi és zimonyi Duna öblötben gyönyörű kultúrünnepre készül egy magyar város. A nemzetiséglakta Pancsova ipari és gazdasági kiállítását rendez a nyáron és a kiállítás alatt vendügl látja az ország egyik legnagyobb kultúregyesületét, a Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesületet, amelyet Pancsova város törvényhatósága hívott meg a város falai közé.

Ez az egyre magyarosodó, folyton fejlődő kies város, amelyet a festőien szép, a Tiszától és a Szávától valóssággal tengerrel dagadt Alduna választ csupán el három idegen országtól, Horvátországtól, Szerbiától és Boszniától, nagy lelkesedéssel készül a kultúrális ünnepekre. Zászlódszt ölt a város és változón szép ünnepek egész sorát rendező odaérkező vendégei tisztelőre, akiknek ugyanakkor bemutatja, hogy mennyit haladt szorgalmas munkás népe az ipar és mezőgazdaság terén. Pedig egyéb fontos munkája is volt e város közönségének. Az ország legszélső határán apolni, erősíteni és fejleszteni a magyar állameszmét.

A magyar kultúra hódító erejével szeptember hó 9-én vonul be a D. M. K. E. amely rövid idő alatt a déli Magyarország hatalmas kultúrintézménye lett, tagjainak százzal Pancsovára, ahova ugyanakkor megérkeznek az ország összes polgármesterei, akik egy nappal később kongresszust tartanak a városban. De a városok podesztái már előző napon Pancsovára érkeznek, mivel jelen akarnak lenni a Délmagyarországi Magyar

Közművelődési Egyesület nagy- gyűlésén, amely Rónay Jenő n. főispán elnöke alatt, a megállapított program szerint, felejtethetetlen szép ünnepély keretében szeptember hó 10-én délelőtt 11 órakor Pancsova thj. város székházának dísztermében fog lefolyni. A kultúregyesület részéről Gallovich Jenő a D. M. K. E. főtitkára és Straubert Gyula ny. ezredes jártak lenn Pancsován és a város hatóságával együttesen megállapították, a közgyűlés ünnepségének sorrendjét. Vonzó szép pontjai a D. M. K. E. közgyűlése után rendezendő ünnepélyeknek a zimonyi ezredés emlékének megkoszorúzása, Belgrad megtekintése és az alduai kirándulás.

A város maga külön meghívót bocsátott ki ez alkalommal a D. M. K. E. tagjaihoz. E meghívott Zákó Milán, Versc és Pancsova városok főispánja, dr. Mattanovich Adolf kir. tan. Pancsova thj. város polgármestere Dániel Ernő v. b. t. t. a város országos képviselője írták alá. A kultúrünnep két napra terjed ki. A D. M. K. E. közgyűlésének programja és az ezzel kapcsolatos ünnepségek sorrendje különben ez:

A közgyűlés napirendje: Ünnepi beszéd. A közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése, négy egyesületi tag kiküldése. Elnöki jelentés a D. M. K. E. internátusairól, a D. M. K. E. a harmadik egyeteméről. A megválasztott tisztí és igazgatósági állásoknak választás útján való betöltése. Indítványok, amelyek az alapszabályok 20 §-a értelmében az elnökséghez a közgyűlést megelőzőleg 14 nappal előbb beadattak. Záró beszéd. Az igazgatóság a közgyűlést megelőzőleg, 1905. évi szeptember hó 10-én délelőtt 10 órakor, Pancsova thj. város székházában ülést tart, hogy a közgyűlés tárgyait előkészítse.

Az ünnepély sorrendje: szeptember hó 9-én a D. M. K. E. elnökségének, továbbá Arad, Bácsbodrog, Békés, Csanád, Csongrád, Krassó-Szörény, Temes és Torontál vármegyék területéről érkező egyesületi tagok fogadtatása a vasútnál, valamint a hajó állomáson és azoknak részben szállókban, részben pedig magánházakba való elszállásolása. Este 6 órakor ismerkedési estély a kiállítás területén.

Szeptember hó 10-én: Reggel Pancsova thj. város kulturális intézményeinek megtekintése. Délelőtt 10 órakor a D. M. K. E. igazgatóságának gyűlése Pancsova város székházában. Délelőtt 11 órakor a D. M. K. E. közgyűlése Pancsova thj. város székházájának dísztermében, délután 1 órakor lakoma az ipari és mezőgazdasági kiállítás területén. (Egy teríték ára 4 korona.)

Délután 3 órakor a Duna-gőzhajózási társaság külön hajóján kirándulás Belgradba és a szerb főváros nevezetességeinek megismerése (ütlével ez alkalommal nem szükséges). Este 9 órakor nagy tűzijáték az ipari és mezőgazdasági kiállítás területén és ugyanott a D. M. K. E. tagjai tiszteletére estély.

Szeptember hó 11-én délelőtt fél 9 órakor a Duna-gőzhajózási társaság hajóján kirándulás Zimonyba és a Hunyadi várom valamint az ezredés emléké megtekintése. A kirándulás után Zimonyból hajón és vasúton való elutazás. Amennyiben megfelelő csoportok jelentkeznek, kirándulások rendeztetnek az Aldunán, esetleg Niss, Sofián at Konstantinápolyba.

Figyelmeztetés: Mindazokat az egyesületi tagokat, akik a közgyűlésen részt venni óhajtanak, tisztelettel felkérjük, hogy elhatározásukat Pancsova város polgármesteri hivatalánál szeptember 1-ig bejelenteni sziveskedjenek. D. M. K. E. közgyűlésén részt vevő egyesületi tagok számára a m. kir. keresk. miniszter gyorsvonatokra is érvényesítő bíró kedvezményes utazási igazolványokat engedélyez, melyekkel a tagok és azok családtagjai számára a m. kir. államvasutak és üzletkezelésükben lévő helyi érdekű vasutak bármely állomásáról Pancsováig és a kiindulási állomásra vissza, személyes és vegyesvonattal, az I-ső és II-s kocsiosztályban pedig személyes és vegyesvonattal félárú II. oszt. menetjeggyel utazhatnak. A hajókon való utazás szintén mérsékelt jegyekkel történik. Mindazok, kik szállásra igényt

tartanak, vagy a lakomán részt venni kívánának kéretnek ezt jelentkezésük alkalmával érkezésük idejének pontos megjelölésével mulhatatlannal bejelenteni, mivel az ünnepélyt rendező bizottság szállást és lakomára szóló jegyeket csakis azoknak tart fenn, kik jelentkezésük alkalmával a bizottsággal kifejezetten közölték, hogy azokra igényt tartanak. Az utazási kedvezményes jegyeket a városi polgármester úr fogja a jelentkezőknek megküldeni.

Uj d o n s á g o k

Szentes, 1905. június 15.

— **Városi közgyűlés.** Szentes város képviselőtestülete f. hó 19-én, hétfőn d. e. közgyűlést tart a túl a kurcai tanácskozó teremben. A közgyűlés tárgysorozatának általánosabb érdekű ügyei a következők: A polgármester jelentése az 1904. közigazgatási évről. — A vámmegváltás ügyében kiküldött bizottság javaslata a szentesi lakos vidéki birtokosokkal kötendő egyezség ügyében. — Az ovodai bizottság előterjesztése két ideiglenes menhely és újabb gyermekóvó intézet létesítése iránt. — Az 1904. évi háztartási költségvetés zárszámadása.

— **A választói jog reformja.** Egy budapesti félhivatalos lap részleteket közöl egyik utóbbi számában a választói jog kiterjesztéséről a belügyminisztériumban készülő munkáról. A részletek szerint a belügyminisztérium közjogi osztálya, az országos statisztikai hivatal támogatásával végezte ezeket a munkákat, melyek közel vannak a befejezéshez. Gazdag adatgyűjtemény áll a belügyminisztérium rendelkezésére. Az előmunkálatoknál mindenekelőtt a most meglévő választói alapok kiterjesztését tartották szem előtt. Ugy értesül a lap, hogy a földbirtok terjedelméhez kötött választói jogosultság arányosítására nézve igen bőséges adatgyűjtemény áll rendelkezésre és pedig kettős irányban. Egy részt a földbirtok terjedelmét, mostani a földadó viszonyokat véve alapul. Ezt aztán mintegy szemléltető módon dolgozzák fel, feltüntetvén a választók számának szaporodását a jelzett két irányban. A másokri választók zömét a földbirtok alapján való választók teszik. Miután a földművelőknek a közügyek iránti élénk érdeklődése és politikai megbízhatósága ismeretes, ennélfogva a választók ez őstermeléssel foglalkozó kategóriájának szaporítása mintegy önként kínálkozik. — Az ipari foglalkozással összefüggő választói jogosultságot azonban egészen más alapokra kell fektetni. A kis- és nagyközégekben 2 segéddel dolgozó iparosnál jelentősebb a gyárban alkalmazott vezetőmunkás, pedig ennek eddig ezen a címen választói jogosultsága nem volt. Ennélfogva a gyári munkások állását minden esetre figyelembe kell venni a választói jog kiterjesztésénél. — Az 1874-ben hozott választói törvény óta az intelligens emberek osztályai is szaporodtak. Például eddig a gyógyszerészesteri diploma választói jogosultságot ad. A 30 év alatt azonban számos szakiskola keletkezett, amelyek végbizonyítványa egyenrangú, vagy talán erősebb a gyógyszerészi, vagy gazd. tanintézeti oklevélnél. Ennélfogva ezeknek is meg kell adni a választói jogot. Közel vagyunk ahhoz, hogy a középiskolai érettségivel, vagy ezzel egyenrangú szakiskolai végbizonyítványával kapcsolatban a választói jog megadható. — Nagyon érdekes lesz az adatgyűjtemény földmunkáiban abban az irányban, hogy lehetőség-e a községekben énti szavazások keresztülvitele. Eddig még nincs kellő tam-

pont erre az újtásra. — Ime hát a hazá-áruló kormány mégis az alkotmányos jogok széles körre kiterjesztésén dolgozott.

— **Közigazgatási bizottság.** Csongrád vármegye közigazgatási bizottsága a f. hó 13-án délelőtt 10 órakor tartotta e havi rendes ülését, a mármegyház kistermében, Csató Zsigmond dr. főispán elnöke mellett. A bizottság ülésén ezúttal csak a folyó közigazgatási és reszortügyek voltak, melyek közt általánosabb érdeket nem került. Az ügyek letárgyalásával, a bizottság ülése délre le is zárult.

— **Uj műút a megyében.** A törvényhatósági közutak közül, mint értesülünk; serényen dolgoznak, a megyei államépítészeti kirendeltség vezetése mellett, a szeged-horgosi út műúttá kitépítésén. Az építés hónapok óta folyik és annyira előrehaladt már, hogy néhány nap alatt be is fejezik. Már a vasútállomás körül dolgoznak az úttesten, melyet az indóházig építenek ki. Az új törvényhatósági műutat már legközelebb átadják a forgalomnak.

— **A horgosi dezentor.** Sunyi tekintetű, leelőző bajuzás ember Tóth Péter horgosi lakos, aki azzal vádolta a sógorát: Jakobovics Pált, hogy az őt a múlt évben a Bagáromi-féle horgosi korcsmában egy fakalapáccsal úgy fején- és kezén érdekelte, hogy két hétnél tovább szenvedett a sérülése folytán. A súlyos testi sértéssel vádolt Jakovics nem is tagadta, a napokban tartott tárgyaláson, hogy Tóth Pétert a fakalapáccsal kupán vágta, de úgy mond, ezt önvédelemből tette és ha akkor ő Tóth kezét le nem üti, most nem is lenne ő vádlott, mert akkor az őt lelőtte volna. A kihallgatott tanúk is úgy adták elő a dolgot, hogy a voltaképeni hibás Tóth Péter, aki — így mondták — nagy dezentor Horgoson. Ha nem iszik: jó ember; ha berug, üt, vág, de leginkább bicskázik. Aki útjába kerül, felpofozza; ha ez az illetőnek nem elég: bicskát meneszt a hátába. A bírót is megtámadta és ki is volt már tiltva a község területéről. Amikor a panaszos eset történt, is már a 3-ik korcsmából dobták ki a dezentort, akinek ekkor eszébe jutott, hogy a sógorát, Jakovovicsot veri meg, kiről tudta, hogy a Bogáromi korcsmájában van. A korcsmába érve, kihívta a sógort az udvarra és ott bicskát rántott rá; a sógor meg fakalapáccsal kapott kézbe. A győztes Jakovovics lett, — szörnyen kikapott ezúttal Tóth Péter, aki másnap kijőzanodva, röstelte a dolgot és haragjában fejlejtette a sógorát. Így állván az eset, a büntető bíróság bejagázoltnak látta, hogy Jakovovics jogos önvédelemből ütötte kupán a bicskázni akaró panaszos sógort és így ezért fel is mentette a vád és következményeinek terhe alól.

— **A rendőrök adómentessége.** A köz-igazgatási bíróság, egy felmerült vitás ügyben hozzá intézett főlebbezés elbírálásában végérvényesen kimondta, hogy a községi rendőrök, de sőt a járási rendőrfelügyelő is fel vannak mentve a IV. osztályú kereseti adó fizetésének kötelezettsége alól, még pedig: az 1875. évi XXIX. törvény cikk 5. §-ának 1. c.) pontja alapján, melynek értelmében a községekre nézve is megállapítja. A zsold, illetőleg fizetés után már kivett IV. osztályú kereseti adót tehát főlebbezés útján töröltetni lehet.

— **Házasság.** Balog András kereskedő Hevesről f. hó 26-án lép házasságra Szentesen Pollatsék Hermin kisasszonnyal, özv. Pollatsék Lipótné kedves leányával. A polgári házasságkötés után, déli 12 órakor adják az egyházi adást az új pár frigyére, a helybeli zsidó templomban.

— **Pünkösdi multságok.** Piros pünkösdi ünnepnek mind a két napja vigyáson telt el városunkban, ami a katolikus kör és az

iparosíjjak önképző körének érdeme, mert az első nevezett kör az ünnep első napján nagy-szabású népiünnepélyt, az utóbb nevezett, ünnep második napján műkedvelői előadást rendezett. Mindjárt hozzátéhetjük, hogy mind a két kör vállalkozása fényesen sikerült és hogy mind a kettőnek volt közönsége bőven, bár a katolikus kör esti táncvigalmai nem nagyon voltak népesek, aminek oka egyfelől az lehetett, hogy széttagoltan, több helyre hirdették a táncmulóságot, másfelől meg az, hogy a másnap esti műkedvelői előadást is tánc követte, melyre — különösen az iparos családok közül már előre készülődtek, akik így természetesen az előző nap estjén már nem akaródzhattak szintén táncba menni. A katolikus kör pünkösdi első napi népiünnepélyének legérdekesebb programja — mint előre is jeleztük — különben tényleg a Rákóczi-korabeli magyar lakodalmas menet volt, melyet Csallány Gábor kórházgondnok, a régészeti társulat jeles múzeumőre kiütően rendezett s amelynek a vásártéről egészen a népkertig rengeteg volt a tömött sorokban sorfalat álló nézőközönsége, mely gyönyörűséggel nézte a festői menetet. Lent a népkertben is mód felett nagy volt a sokadalom, úgy, hogy az elárusító hölgyek minden tudakat, amit elárulást végett kézhez kaptak, a nélküli, hogy sarcolták volna a közönséget. Az iparosíjjak műkedvelői előadása szintén fényesen sikerült úgy erkölcsileg, mint anyagilag. A szereplők mind derekasan megállták a helyüket és rászólgáltak a közönség lelkes tapsára, mely bőven ki is jutott részükhöz. A kiváló sikerű rendezés az előadás rendezőjének: Vargha Ferenc tanítónak ügyességét dicséri.

— **Gólya a piacon.** Nem mindennapi eset történt a múlt héten szerdán, a mindszenti hetipiacon. Egy ott árusító fiatal szentesi menyecskét a piac közepén álló kocsián ajándékozta meg a gólya egy egészséges, szép szőkehajú, kékeszemű leánykával. Az anya, aki a gólya ilyen váratlan látogatására nem számított, nagyon megijedt és nagy zavarban volt, hogy még pályába se takarhatja az ő siró-rívó kis jövevényét. Szerencsére azonban akadt a gólyalátogatta kocsi sűrűn körülálló kíváncsiak között egy jószívű néni, aki a készületlen anyát háborgatja és a leg-szükségesebbekkel ellátva, bocsátotta csak utána. Képzhetjük, milyen meglepetve fogadta a szentesi magyar az ő feleségét, ahogy az apró istenáldással karján érkezett haza. De az öröme se igen volt kisebb, mert dacára a szülés különös körülményeinek, úgy az anya, mint a gyermek a legjobb egészségnek örvendettek.

— **Érettségiek a szomszédban.** A szarvasi főgimnázium érettségi vizsgálatához a városi egyházkerület püspöke ez idén is Petrovics Soma csanád-csongrádi esperest bízta meg, hogy öt-e vizsgákon elnöki tisztben helyettesíts. Az érettségiek e hó 21—24 napján lesznek.

— **Szegedről Illavára.** Szijártó Szabó Dániel kőműves segédét, aki Szentesen a nagyapját és nagynénjét: Szépe Mihályt és Máriát olyan kegyetlenül meggyilkolta, miután a velé szemben hozott törvényszéki ítélet ellen benyújtott semmisségi panaszát a kir. kúria elvetette és így az ítélet jogerőre vált, — fegyházbüntetésének megkezdése végett a napokban Szegedről a csillagbörtönből elszállították az illavai fegyháza.

— **Szerencsétlenség a mindszenti kompnál.** Igazamra jelenet volt e hónap első hetében a mindszenti kompnál. A Tisza tülös partjára igyekvők egyik csapatában volt egy urasági kocsi is. Mikor a járművek be-mentek a kompa, hátsónak maradt ez a kocsi és ahogy a komp már elindulva, a sík vízre ért, a lovak valamitől megriadva, hátrafelé tolták a kocsit és a kocsis minden ellen-törökvése dacára lefaroltatták a Tiszába. A kocsist a részveők ügyessége kimentette a hullámok közül, a lovak azonban a vízbe fulltak. Hogy terhel-e valakit felelősség e szerencsét-

lenségért: ezt a megejtendő vizsgálat lesz hivatalos megállapítani.

— **Tánctanítás.** Bodnár Sándor tánc-tanító, aki a múlt évben, az iskolai szünidő alatt városunkban tartott táncoktató tanfolyamával a szülők általános tetszését és elismerését vívta ki magának, mint már írtuk, ez évben is tart Szentesen egy tánc-tanító szünidei tanfolyamot, mely június 28-án kezdődik. A jeles tánc-tanító már Szentesen van, hogy a tanfolyamot szervezze, melybe már eddig is több szülő iratba be gyermekét, míg más szülők azzal serkentik gyermekeiket a szorgalmas tanulásra, hogy, ha jó sikerrel állják meg a vizsgát, akkor résztvehetnek a szünidei tánc-tanfolyamban is. Bodnár Sándor tánc-tanító Arady Kálmán rendőrőrkapitánytól vett lakást és a nap folyamán bármikor lehet ott nála a tánc-tanfolyamra beiratkozni. A jeles tánc-tanító ezúttal is örömet ajánljuk a szülők szíves figyelmébe.

— **Megrágalmazott csendőrök.** Ez év január havában történt, Kistelek község piacán, hogy Varga László József nevű suhanc elküldtette magát egy tömeg ember előtt: »Nagy József és Fejes István csendőrök betörték az oldalbordámat!« — Ez rágal-mazás volt a csendőrök ellen, akik ezért föl is jelentették a kedélyeskedő suhancot. Az orvosok megvizsgálták a legényke oldalbordáját és megállapították, hogy az olyan erős, akár a vasabroncs; útés nyomát sem észlelték rajta sehol sem. A törvényszék ennek alapján, nyilvános rágalmazás miatt, 8 napi fogházra ítélte Vargát.

— **Fogorvos.** Kovács J. speciálta a száj és fogak betegségeire, akit közönségünk évek hosszú sora óta előnyösen ismer és aki most is Szentesen tartózkodik a Petőfi-szállóban, most már csak néhány napig fog még városunkban időzni. Ezért jól teszik mindazok, akik a jeles speciálta segélyét igénybevenni akarják, ha őt mielőbb felkeresik.

— **Öngyilkos özvegy asszony.** Virágos Kis Sándorné Borsos Erzsébet, a nagyhegyi szőlőkben lakó özvegyasszony már régtől betegeskedett és — úgy látszik, minden reményét elvesztette ahhoz hogy valaha visszanyerje az egészséget. Ez a vizsgálatlan állapot annyira kétségbe ejtette a szegény özvegyet, hogy f. hó 13-án hajnalban, kivánszorogva az udvarra, a kútba ugrott és ott lelte halálát. Mikor leánya a végtetes tettet észrevette, már csak az édesanyja holt tetemét emelhettké ki a kútból.

Közönetnyilvánítás.

A helybeli főgimnáziumi ifjúság f. hó 3-án tartott nyári mulatsága alkalmával a következők voltak szívesek felülvezetéssel a jótékony célra szánt tiszta jövedelmet gyarapítani: Péter Albert dr. (10 kor.), Petrovics Soma, Szvaton Józsefné, Zsoldos Ferenc mérnök és N. N. (5—6 kor.), Derszi K. Ferenc, Kiss Zsigmond, Szürszabó N. Imre, Tóth Károly és Untermüller Ernő (4—4 kor.), Balázsovits Norbert, Bánai József, özv. Bartha Jánosné, Büsch Miklós, Czukermann Andor, Czukermann Dezső, Csák Gyula, Dobovszky Antal, Fenyvesi Jenő, Friedmann Gyula dr., Horváth István, Károlyi József, Király László, Matéffy Pál dr., id. Molecz Lajos, özv. Sarkady N. Mihályné, Stern Mór dr., Traub Alfréd (2—2 kor.) Papp Lajosné (120 kor.) Bugyi Béla, Ersek Zsigmond, Falabú Dezső, Halasz Sz. János, László Vilmos dr., Péter Ernő, Pláger Miksa, Prohászka Ervin István, N. N. (1—1 kor.), Hoffmann Jakab (90 fill.), Szántho Lajos (80 fill.), Hungerleider Mór, Joó Károly, Révész István, Vimmerth Béla, N. N., N. N. (70—70 fill.), Dósa Béla, N. N. (60—60 fill.), özv. Kissné (50 fill.)

Ugy a fentnevezett t. hölgyeknek és uraknak, valamint Czukermann Ignácáné, Gönczi Edéné, dr. Péter Albertné, özv. Sarkady N. Mihályné és Károlyi Erzsike k. a. úrhölgyeknek, kik étel és ital neműekkel a diákok uszonájához hozzájárultak, végre Untermüller Ernő könyvkereskedő úrnak, a ki ajándék-

tárgyat adományozott egy ügyes tornászó megjutalmazására, szívvel mond köszönetet

a rendező bizottság.

Irodalom.

A »**Vasárnapi Ujság**« június 11-iki száma 16 képpel jelent meg. Első helyén Lenau Miklós szobra van, Radnai Bélától, melyet most lepleznek le Csatádon. A képet Lenau emlékezetről szóló cikk kíséri. A szépirodalmi közlemények közt találjuk Jakab Odón és Feleki Sándor egy-egy versét és Barát Armin műfordítását Lenauból, Fagné Gyujtó Izabella emlékezéseit a szabadságharcból s a »Regénytér« mellékleten Nagy Endre »Apostol a Hódászgon« című eredeti regényét és Stockton angolból fordított elbeszélést (mindkettő képekkel). További közlemények: részlet Várberényi Armin emlékirataiból (két képpel), a budapesti Szabadság-tér nagy látképe, Prielle Kornélia nyolcvanadik születésnapján fölvetet arcképe. »A régi pesti vásár, Esztergár László arcképe és nekrológia. A drágakövek divatja«. Neogrady Antal »Virágok közt« című eredeti rajza, »A norvég állam válsága (Oszkár, a letett norvég király arcképevel), »Anyák és fiaik«, a német trónörökös esküvőjéről és a spanyol király párisi látogatásáról két-két kép. József Agost főherceg és neje, Augusta főhercegnő megérkezése a József főherceg szanatórium-egyület közgyűlésére s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, Közintézetek s Egyletek, Sakkjáték, Képtalány, Egyeleg stb.

A »**Vasárnapi Ujság**« előfizetési ára negyedévre négy korona, a »Politikai Újdonságok«-kal és »Világkrónika«-val együtt hat korona. Megrendelhető a Franklin-társulat kiadóhivatalában (Budapest, IV., ker. Egyetem-u 4. szam.) Ugyanitt megrendelhető a »Képes Népiap« a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre 2 kor. 40 fill.

Felolvaszerkesztő: B Á N F A L V I L A J O S .

T á r s s z e r k e s z t ő : M A T E F F Y L Á S Z L Ó

Kiadótalajdonos »Szentés és Vidék« könyvnyomda

Cukrászat-megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönséget tisztelettel értesíteni, hogy a piac-utcán levő

Czukrászatomat

egészen **ujjonan berendezve** és azt a mai kor igényeinek megfelelően, a legmodernebbül és a legkényelmesebben kellően bebutorozva, a **f. hó 18-án, vasárnap** megnyitom.

Cukrászatomban naponta kapható jegeskávét, fagylatot és minden — e szakba vágó finom sütemény, izléses, tiszta, jó és szolid kiszolgálás mellett.

A n. é. közönség nagybecsű eddigi pártfogását megköszönve, midőn azt továbbra is részemre megtartani kérem, vagyok,

Szentesen, 1905. június 10

tisztelettel:

Schwarz Mór.